

1. ΚΑΙΝΟΤΟΜΙΑ ΚΑΙ ΑΝΑΠΤΥΞΗ : ΓΙΑΤΙ Η ΕΛΛΑΔΑ ΧΑΝΕΙ ΧΡΟΝΟ ΣΕ ΕΝΑΝ...

Μέσο: ΠΡΩΤΟ ΘΕΜΑ _ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΑ

Ημ. Έκδοσης: ...01/03/2026 Ημ. Αποδελτίωσης: ...01/03/2026

Σελίδα:4

Innews ΑΕ - Αποδελτίωση Τύπου - <http://www.innews.gr>

Των **Ανδρέα
Αθανασόπουλου**

CEO **Stemplus Group**

Γιώργου
Δουκίδη

καθηγητή Οικονομικής
Παιδαγωγίας
Αθήναις (ΟΠΑ)

Καινοτομία και ανάπτυξη: γιατί η Ελλάδα χάνει χρόνο σε έναν αγώνα που κερδίζουν οι μικροί

Η καινοτομία δεν είναι μια ιδέα, αλλά μια αλυσίδα. Ξεκινά από τη γνώση και καταλήγει στο προϊόν. Στην Ελλάδα αυτή η αλυσίδα σπάει συστηματικά στο ίδιο σημείο: στη μετατροπή της έρευνας σε παραγωγή και εξαγωγές.

Το φετινό βραβείο Νόμπελ Οικονομίας δεν αφορά τίποτα, αλλά μία ακόμη ακαδημαϊκή διάκριση. Η έρευνα των Mokyr, Aghion και Howitt έρχεται να επιβεβαιώσει με επιστημονική ακρίβεια κάτι που οι οικονομίες που πετυχαίνουν γνωρίζουν εδώ και χρόνια: η καινοτομία και η τεχνολογική πρόοδος είναι ο βασικός μοχλός μακροπρόθεσμης ανάπτυξης και ευημερίας. Δεν πρόκειται για λειπομέτρητα πολιτικής. Πρόκειται για τον πυρήνα της οικονομικής ισχύος. Δεν είναι τυχαίο ότι πάνω από το 50% της μακροχρόνιας αύξησης του ΑΕΠ στις ανεπτυγμένες οικονομίες προέρχεται από την καινοτομία.

Στο επίπεδο των επιχειρήσεων, η καινοτομία δεν είναι θεωρία, ούτε αφορά μόνο τις startups. Έχει τρεις πολύ συγκεκριμένες διαστάσεις που καθορίζουν ποιες χώρες παράγουν πλούτο και ποιες απλώς τον καταναλώνουν: την καινοτομία προϊόντων, την καινοτομία διαδικασιών και την καινοτομία επιχειρηματικού μοντέλου.

Η καινοτομία προϊόντων αφορά τη δημιουργία διεθνώς ανταγωνιστικών προϊόντων υψηλής προστιθέμενης αξίας. Αυτό απαιτεί οργανωμένη έρευνα και ανάπτυξη, ουσιαστική σύνδεση πανεπιστημίων και βιομηχανίας, αλλά κυρίως τη δυνατότητα εμπορικής κλιμακώσης. Η Δανία το πέτυχε επενδύοντας στρατηγικά στη φαρμακοβιομηχανία και το food tech, δημιουργώντας παγκόσμιους πρωταθλητές όπως η Novo Nordisk. Η Φινλανδία, μετά την κατάρρευση της Nokia, δεν αρκέστηκε στη διαχείριση της κρίσης. Μέσω του οργανισμού Business Finland ανασχεδίασε πλήρως την πολιτική καινοτομίας χρηματοδοτώντας ολόκληρες αλυσίδες αξίας και οδηγώντας σε νέα εξαγωγικά προϊόντα σε τομείς όπως το clean tech.

Η ελληνική εικόνα είναι απογοητευτική: μόλις 15 αιτήσεις ευρωπαϊκών διπλωμάτων ευρεσιτεχνίας ανά εκατομμύριο κατοίκους, έναντι 150 στον ευρωπαϊκό μέσο όρο. Το πρόβλημα δεν είναι ότι δεν παράγεται γνώση. Είναι ότι δεν μετατρέπεται σε προϊόν.

Η καινοτομία διαδικασιών είναι λιγότερο ορατή, αλλά ακόμη πιο κρίσιμη. Αφορά τη δυνατότητα βιομηχανικών επιχειρήσεων -κυρίως B2B- να λειτουργούν με εξαιρετική παραγωγικότητα, αυτοματισμούς και ποιότητα ώστε να εντάσσονται στις διεθνείς αλυσίδες εφοδιασμού υψηλής τεχνολογίας: αυτοκινητοβιομηχανία, άρμυρα, υγεία. Η Αυστρία, η Τσεχία και η Σλοβενία επέλεξαν αυτόν τον δρόμο συνειδητά. Επένδυσαν σε Industry 4.0, τεχνική εκπαίδευση και βιομηχανικά clusters. Δημιούργησαν εκατοντάδες «αόρατους πρωταθλητές», εταιρείες άγνωστες στο ευρύ κοινό, αλλά κρίσιμες για τις εξαγωγές τους και την ανθεκτικότητα της οικονομίας τους.

Στην Ελλάδα οι επιχειρήσεις που συμμετέχουν ως προμηθευτές ημιτελειών προϊόντων στην ευρωπαϊκή αυτοκινητοβιομηχανία είναι λιγότερες από δέκα. Δεν λείπει η τεχνολογία. Λείπουν η στρατηγική αναβάθμιση της παραγωγής και η ένταξη σε διεθνείς αλυσίδες αξίας.

Η τρίτη διάσταση είναι η καινοτομία επιχειρηματικού μοντέλου και αφορά κυρίως τις νεοφυείς επιχειρήσεις. Μέσω ψηφιακής παραγωγής και διανομής, εναλλακτικών μοντέλων εσόδων και έντονης πελατοκεντρικότητας, επιχειρήσεις μπορούν να ανατρέψουν ολόκληρους κλάδους και να κλιμακωθούν γρήγορα διεθνώς. Το Ισραήλ αποτελεί το πιο καθαρό παράδειγμα. Με συστηματική κρατική στήριξη στα πρώιμα στάδια, πρόσβαση σε κεφάλαια scale-up και στενή σύνδεση με τις διεθνείς αγορές, έχει δημιουργήσει 25 unicorns. Η Ελλάδα έχει πέντε σε τομείς όπως οι ψηφιακές πληροφορίες, το λογισμικό για μηχανικούς, οι αμυντικές εφαρμογές και οι βραχυχρόνιες μισθώσεις. Παρόλ'αυτά, περίπου 1.000 ελληνικές startups, με συνολική αξία κοντά στα 15 δισ. ευρώ, διαμορφώνουν νέα επιχειρηματικά οικοσυστήματα με εξαγωγικό δυναμικό.

Παρά αυτές τις νιοσίδες επιτυχίας, η συνολική εικόνα παραμένει αδύναμη. Στον Global Innovation Index 2025 του WIPO, η Ελλάδα κατατάσσεται 42η μεταξύ 139 χωρών, πίσω από την Πορτογαλία και τη Βουλγαρία. Οι αιτίες είναι γνωστές: ασαφές περιβάλλον για το επιχειρείν, αδύναμη σύνδεση πανεπιστημίων και αγοράς και έλλειψη στρατηγικής συνέχειας.

Η δημιουργία του νέου υπουργείου Ανάπτυξης Εκπαίδευσης, Έρευνας και Καινοτομίας είναι θετικό βήμα. Ωστόσο, η εμπειρία των χωρών που πέτυχαν δείχνει ότι η καινοτομία δεν είναι απλώς τεχνολογικό ζήτημα. Είναι βαθιά θεσμικό. Αποδίδει μόνο όταν ανταμείβεται από σταθερούς κανόνες, κράτος δικαίου και προβλέψιμη πολιτική.

Οι δαπάνες R&D στην Ελλάδα αυξήθηκαν από 1,4 δισ. ευρώ το 2013 σε 3,4 δισ. το 2023, αλλά παραμένουν στο 1,5% του ΑΕΠ, μακριά από το 2,4% της Ε.Ε.-27. Το ερώτημα δεν είναι αν έχουμε ταλέντο. Είναι αν θα συνεχίσουμε να το αφήνουμε να φεύγει ή αν θα το μετατρέψουμε σε παραγωγή, εξαγωγές και ανάπτυξη. Και αυτό δεν είναι τεχνοκρατικό ζήτημα. Είναι πολιτικό επιλογή.